

Suvestinė redakcija nuo 2019-01-01

Istatymas paskelbtas: Žin. 1998, Nr. [115-3230](#), i. k. 0981010ISTAVIII-971

Nauja įstatymo redakcija nuo 2010-01-01:

Nr. [XI-635](#), 2009-12-22, Žin., 2009, Nr. [159-7207](#) (2009-12-31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMAS

1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-971
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas nustato civilinės saugos sistemos organizavimo ir veikimo teisinius ir organizacinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetenciją, kitų įstaigų, ūkio subjektų, gyventojų teises ir pareigas civilinės saugos srityje.

2. Šis įstatymas netaikomas organizuojant, koordinuojant ir vykdant gyventojų paieškos ir gelbėjimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymu, ir teršimo incidentų likvidavimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymu.

3. Šiuo įstatymu įgyvendinamos Europos Sąjungos teisės akto, nurodyto šio įstatymo priede, nuostatos.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Cheminiis mišinys** – dviejų arba daugiau cheminių medžiagų mišinys arba tirpalas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

2. **Civilinė sauga** – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

3. **Civilinės saugos sistemos parengtis** – civilinės saugos sistemos subjektų pasirengimas reaguoti į susidariusią ekstremaliają situaciją.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

4. **Civilinės saugos pratybos** – valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų mokymas ir civilinės saugos sistemos parengties patikrinimas, kai tariamomis ekstremaliosiomis sąlygomis tikrinami veiksmai ir procedūros, numatytos ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, tobulinami valdymo įgūdžiai, mokomasi praktiškai organizuoti gyventojų ir turto apsaugą nuo ekstremaliųjų situacijų poveikio ir atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

5. **Didelė pramoninė avarija** – dėl nekontroliuojamos padėties eksploatuojant pavojingąjį objektą įvykstantis nenumatytas staigus įvykis (sprogimas, gaisras arba didelio kiekio pavojingųjų medžiagų išsiveržimas į aplinką), kuris sukelia tiesioginį ar uždelstą didelį pavojų gyventojams ir (ar) aplinkai pavojingajame objekte ar už jo ribų ir kuris yra susijęs su viena ar keliomis pavojingosiomis

medžiagomis.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

6. Ekstremalioji situacija – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti staigų didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

7. Ekstremalusis įvykis – nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, kuris kelia pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

8. Ekstremalių situacijų komisija – iš valstybės politikų, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių sudaroma nuolatinė komisija, koordinuojanti ekstremaliųjų situacijų prevenciją, valdymą, likvidavimą ir padarinių šalinimą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

9. Ekstremaliojo įvykio kriterijai – stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai, geografiniai, medicininiai, socialiniai ar kiti įvykio mastą, padarinius ar faktą apibūdinantys dydžiai arba aplinkybės (kritinės ribos), kuriuos atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremalioju.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

10. Ekstremaliosios situacijos židinis – vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksmų pavojai ten esančių gyventojų sveikatai ir (ar) gyvybei, turtui ir (ar) aplinkai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

11. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – operacijų centras) – iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų darbuotojų sudaromas organas, vykdamas ekstremaliųjų situacijų prevenciją, užtikrinantis ekstremalių situacijų komisijos priimtų sprendimų įgyvendinimą, organizuojantis ir koordinuojantis įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

12. Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas (toliau – operacijų vadovas) – civilinės saugos sistemos subjekto valstybės tarnautojas, darbuotojas ar valstybės politikas, paskirtas vadovauti visoms civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant ekstremaliąjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ekstremaliosios situacijos židinyje.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

13. Ekstremaliųjų situacijų prevencija – kryptingai vykdoma pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms priemonių visuma, kad būtų išvengta ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklai, turtui ir aplinkai.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

14. **Ekstremaliųjų situacijų valdymo planas** – dokumentas, kuriuo reglamentuojamas materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimas ir valdymas gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

15. **Gelbėjimo darbai** – veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti jiems pirmąją medicinos pagalbą ir (ar) nugabenti juos į sveikatos priežiūros įstaigas, taip pat apsaugoti aplinką.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

16. **Gelbėjimo darbų vadovas** – civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, iki operacijų vadovo paskyrimo ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

17. **Gyventojas** – fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

18. **Gyventojų evakavimas** – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

19. **Įvykis** – ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai.

20. **Kita įstaiga** – socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros, sporto, sveikatos priežiūros srityse veikiantis juridinis asmuo, kurio veiklos tikslas – tenkinti tam tikrus viešuosius interesus, išskyrus valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas.

21. **Kolektyvinės apsaugos statinys** – statinys ar patalpa, kurią ekstremaliųjų situacijų ar karo metu galima pritaikyti gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių.

22. **Neatidėliotini darbai** – veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir būtiniausių gyvenimo sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.

23. **Materialiniai ištekliai** – nekilnojamas turtas, transporto priemonės, statybinės medžiagos ir kiti ištekliai, kurie teisės aktų nustatyta tvarka gali būti panaudoti gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti.

24. **Pavojingasis objektas** – visa veiklos vykdytojo kontroliuojama teritorija, kurios bent viename įrenginyje, įskaitant įprastą ir susijusią infrastruktūrą, kuriame vykdoma įprastinė ir susijusi veikla, yra pavojingųjų medžiagų.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

25. **Pavojingoji medžiaga** – cheminė medžiaga arba cheminis mišinys, nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame pavojingųjų medžiagų ir mišinių sąrašė arba atitinkantys Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus kriterijus; pavojingosios medžiagos gali būti žaliavos, produktai, šalutiniai produktai, liekanos ar tarpiniai produktai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

26. **Pavojingojo objekto įrenginys** – žemės lygyje ar po žeme esantis pavojingojo objekto techninis vienetas, kuriame gaminamos, naudojamos, tvarkomos ar laikomos pavojingosios medžiagos, įskaitant visą įrangą, struktūras, vamzdynus, mašinas, įrankius, atskiras geležinkelio atšakas, dokus, įrenginiams veikti reikalingas krovos krantines, dambas, sandėlius ir kitas sausumoje ar vandenyje esančias struktūras, būtinas pavojingojo objekto įrenginio veiklai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

27. **Paieškos darbai** – veiksmai, kuriais siekiama surasti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu dingusius, pasiklydusius ar nukentėjusius gyventojus, patyrusius avariją laivus ir orlaivius.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

28. **Perspėjimo sistema** – visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis perspėjami gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

29. **Slėptuvė** – specialiosios paskirties statinys arba specialiai įrengta patalpa gyventojams, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu, apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

30. **Ūkio subjektas** – Lietuvos Respublikoje įregistruotas ir gamybinę, komercinę, finansinę ar kitokią ūkinę veiklą vykdančias juridinis asmuo, užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

31. **Valstybinės reikšmės objektas** – valstybės institucija, įmonė, ūkio, energetikos, transporto, telekomunikacijų ar kitas infrastruktūros objektas, neatsižvelgiant į jo nuosavybės formą, kurio kontrolės ar funkcionavimo sutrikimas arba sutrikdymas keltų pavojų ar padarytų didelę žalą nacionaliniam saugumui – sutrikdytų valstybės valdymą, ūkio sistemos, valstybei svarbios ūkio šakos ar infrastruktūros funkcionavimą arba kuris karo, antpuolių ar teroro aktų metu gali būti pasirinktas kaip taikinytis ir dėl to tapti ekstremaliosios situacijos židiniu.

Straipsnio dalies numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

32. **Veiklos vykdytojas** – fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, kurie eksploatuoja ar valdo pavojingąjį objektą ar pavojingojo objekto įrenginį arba kurie kitu teisiniu pagrindu turi suteiktus įgaliojimus priimti ekonominius sprendimus ar sprendimus pavojingojo objekto ar pavojingojo objekto įrenginio veikimo techniniais klausimais.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

33. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

3 straipsnis. Civilinės saugos sistema

Civilinės saugos sistemą sudaro šie subjektai:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė (toliau – Vyriausybė);
- 2) Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;
- 3) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (toliau – Vidaus reikalų ministerija);
- 4) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos ir jam pavaldžios įstaigos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos);
- 5) ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos;
- 6) savivaldybių ekstremalių situacijų komisijos;
- 7) savivaldybių institucijos ir įstaigos;
- 8) ūkio subjektai, kitos įstaigos;
- 9) operacijų centrai;
- 10) civilinės saugos sistemos pajėgos.

4 straipsnis. Civilinės saugos sistemos tikslai

Civilinės saugos sistemos tikslai yra:

- 1) užtikrinti prevencinių priemonių ekstremaliosioms situacijoms išvengti arba susidarymo galimybėms sumažinti vykdymą ir įgyvendinimą;
- 2) padėti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, išvengti ar patirti kuo mažiau žalos, išlaikyti rimtį, išsaugoti gyventojų gyvybę, sveikatą, turtą ir apsaugoti aplinką;
- 3) užtikrinti optimalų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų materialinių išteklių panaudojimą gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms;
- 4) rengti visuomenę praktiniams veiksams, gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms, skatinti jos iniciatyvą civilinės saugos srityje ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos sistemos veikla.

5 straipsnis. Civilinės saugos sistemos uždaviniai

Civilinės saugos sistemos uždaviniai yra:

- 1) organizuoti ir palaikyti civilinės saugos sistemos pajėgų parengtį ir reikiamą materialinį ir techninį aprūpinimą;
- 2) perspėti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, išplatinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

- 3) informuoti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

- 4) organizuoti ir vykdyti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbus, atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

- 5) susidarius įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams ir ekstremaliosioms situacijoms, organizuoti ir vykdyti priemones, kuriomis siekiama atkurti valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir gyventojams būtinausias gyvenimo (veiklos) sąlygas.

6 straipsnis. Civilinės saugos sistemos valdymo ir veikimo principai

Civilinės saugos sistema, įgyvendindama jai keliamus tikslus ir uždavinius, vadovaujasi šiais valdymo ir veikimo principais:

1) ekstremaliųjų situacijų prevencijos – visi civilinės saugos sistemos subjektai vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją pagal teisės aktais jiems priskirtą kompetenciją;

2) saugumo ir paramos – civilinės saugos sistemos subjektai, likviduodami įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir atkurdami būtiniausias gyvenimo (veiklos) sąlygas, teikia pagalbą visuomenei, užtikrina minimalią gyvenimo kokybę;

3) teritoriniu – civilinė sauga organizuojama visoje valstybėje pagal jos teritorijos administracinę suskirstymą ir apima visus gyventojus;

4) pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms, perspėjimo ir informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai turi iš anksto pasirengti galimoms ekstremaliosioms situacijoms, o gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai turi būti informuojami civilinės saugos klausimais ir nedelsiant perspėjami apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

5) veiklos diferencijavimo – civilinės saugos priemonės taikomos ir pasirengimas atlikti gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius atskiruose teritorijos administraciniuose vienetuose vykdomas atsižvelgiant į tų vienetų teritorijose prognozuojamų ekstremaliųjų situacijų pavojingumą ir galimą poveikį;

6) nuolatinės parengties – pagal ekstremaliosios situacijos lygį kiekvienas civilinės saugos sistemos subjektas užtikrina jo vadovaujamų civilinės saugos sistemos pajėgų parengtį, materialinių išteklių panaudojimą likviduojant įvykį, ekstremaliąjį įvykį ir ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius, ekstremaliosios situacijos metu pagal kompetenciją dalyvauja atliekant ekstremaliosios situacijos likvidavimo ir jos padarinių šalinimo darbus;

7) viešumo – civilinės saugos sistemos subjektų veikla civilinės saugos srityje yra atvira visuomenei;

8) visuotinio privalomumo – civilinės saugos priemonės yra privalomos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir gyventojams;

9) sąveikos – gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai veiksmų efektyvumas užtikrinamas koordinuojant visų civilinės saugos sistemos subjektų, karinių vienetų sąveikos planų įgyvendinimą;

10) racionalumo ir efektyvumo – racionalaus ir veiksmingo civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių paskirstymo ir naudojimo.

7 straipsnis. Teisiniai civilinės saugos sistemos pagrindai

Civilinės saugos sistemos subjektai savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, įstatymais, kitais Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, vidaus reikalų ministro įsakymais ir kitais teisės aktais.

8 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių apribojimai užtikrinant civilinę saugą

Vykdam gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius, šio ir kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali būti laikinai apribotos asmens judėjimo laisvė, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

II SKYRIUS

CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS SUBJEKTŲ KOMPETENCIJA CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

9 straipsnis. Vyriausybė

Vyriausybė, įgyvendindama civilinės saugos sistemos uždavinius:

- 1) nustato ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymo tvarką;
- 2) nustato civilinės saugos sistemos parengties lygių skelbimo ir atšaukimo tvarką;
- 3) tvirtina ekstremaliųjų įvykių kriterijus;
- 4) rengia ir teikia Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos plėtotės programą;
- 5) tvirtina valstybinį ekstremaliųjų situacijų valdymo planą;
- 6) nustato materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarką;
- 7) nustato privalomų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarką;
- 8) nustato civilinės saugos mokymo tvarką;
- 9) nustato Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) reikalų koordinavimo civilinės saugos srityje tvarką;
- 10) nustato civilinės saugos pratybų organizavimo tvarką;
- 11) nustato abiejų lygių ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarką, skelbia ir atšaukia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;
- 12) nustato gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimo ir jų padarinių šalinimo organizavimo tvarką;
- 13) nustato objektų pripažinimo valstybinės reikšmės objektais tvarką;
- 14) nustato tipinę operacijų centrų sudarymo ir darbo organizavimo tvarką, funkcijas ir uždavinius;
- 15) nustato slėptuvių poreikį ir tvirtina kolektyvinės apsaugos statinių poreikio nustatymo tvarkos aprašą;
- 16) nustato gyventojų evakavimo organizavimo tvarką;
- 17) tvirtina valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. XIII-657, 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16015

- 18) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

10 straipsnis. Vidaus reikalų ministerija

1. Vidaus reikalų ministerija kartu su kitais civilinės saugos sistemos subjektais įgyvendina civilinės saugos sistemos uždavinius, koordinuoja civilinės saugos sistemos subjektų, išskyrus Vyriausybę, veiklą įgyvendinant jų kompetencijai priskirtus civilinės saugos sistemos uždavinius.

2. Vidaus reikalų ministras:

- 1) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planus;
- 2) nustato keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją tvarką;
- 3) teikia Vyriausybei įstatymų ir kitų teisės aktų civilinės saugos srityje projektus;
- 4) leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais;
- 5) teikia pasiūlymus dėl valstybės biudžeto asignavimų poreikio civilinės saugos sistemai išlaikyti ir plėtoti ir dėl lešų poreikio savivaldybei valstybės perduotai civilinės saugos organizavimo funkcijai atlikti;
- 6) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

11 straipsnis. Ekstremalių situacijų komisijos

1. Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos lygį, sudaromos dviejų lygių ekstremalių situacijų komisijos:

- 1) pirmo lygio – savivaldybės ekstremalių situacijų komisija, kuriai vadovauja savivaldybės administracijos direktorius;
- 2) antro lygio – Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija, kuriai vadovauja vidaus reikalų ministras.

2. Ekstremalių situacijų komisijų sudėtį ir nuostatus tvirtina:

1) savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos – savivaldybės administracijos direktorius;

2) Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos – Vyriausybė.

3. Savivaldybės ekstremalių situacijų komisija vykdo šias funkcijas:

1) ne rečiau kaip kartą per metus aptaria savivaldybės civilinės saugos sistemos būklę, vertina savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą reaguoti į ekstremaliąsias situacijas ir imasi priemonių jam gerinti;

2) priima sprendimus, reikalingus gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai valdyti;

3) teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui siūlymus dėl valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų naudojimo ekstremaliųjų situacijų metu;

4) teikia visuomenei informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, padarinių šalinimą ir vykdomas priemones gyventojų ir turto apsaugai užtikrinti;

5) atsižvelgdama į gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos pobūdį ar mastą, teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui siūlymus dėl Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos sušaukimo;

6) atlieka kitas teisės aktų nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

4. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija vykdo šias funkcijas:

1) ne rečiau kaip kartą per metus aptaria šalies civilinės saugos sistemos būklę, vertina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimą reaguoti į ekstremaliąsias situacijas ir imasi priemonių jam gerinti;

2) priima sprendimus, reikalingus gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai valdyti;

3) teikia Vyriausybei siūlymus dėl valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų naudojimo ekstremaliųjų situacijų metu;

4) teikia visuomenei informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, padarinių šalinimą ir vykdomas priemones gyventojų ir turto apsaugai užtikrinti;

5) atlieka kitas Vyriausybės nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

12 straipsnis. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos

1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas yra civilinės saugos sistemos institucija, pagal kompetenciją vadovaujanti civilinės saugos sistemos veiklai, koordinuojanti ekstremaliųjų situacijų prevencijos vykdymą, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklą civilinės saugos srityje ir planuojanti valstybės pasirengimą įgyvendinti civilinės saugos sistemos uždavinius ekstremaliųjų situacijų metu.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos, įgyvendindami civilinės saugos sistemos uždavinius:

1) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

2) informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

3) organizuoja civilinės saugos mokymą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

4) pagal kompetenciją organizuoja ekstremaliųjų situacijų židinių lokalizavimą, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimą ir jų padarinių šalinimą, koordinuoja

gyventojų evakavimą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

5) pagal kompetenciją priima teisės aktus, reglamentuojančius civilinę saugą, ir rengia jų projektus;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

6) Vyriausybės nustatyta tvarka telkia materialinius išteklius, palaiko ryšį su ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių operacijų centrais;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

7) pagal kompetenciją bendradarbiauja su nacionalinį saugumą užtikrinančiomis institucijomis likviduojant ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

8) prižiūri valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklą civilinės saugos srityje ir teikia jiems metodinę pagalbą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

9) duoda privalomus vykdyti nurodymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams pašalinti civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

10) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

3. Be šio straipsnio 2 dalyje nurodytų funkcijų, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas Vyriausybės nustatyta tvarka koordinuoja valstybinio lygio civilinės saugos pratybų rengimą, informuoja kaimynines valstybes apie gresiančias ar susidariusias ekstremaliąsias situacijas, sudaro valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą ir Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargų tvarkytojo funkcijas.

4. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas rengia valstybinį ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, derina savivaldybių ekstremaliųjų situacijų valdymo planus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-1768](#), 2018-12-13, paskelbta TAR 2018-12-19, i. k. 2018-20879

5. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius:

1) nustato perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priemones, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir informavimo civilinės saugos klausimais tvarką;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

2) tvirtina civilinės saugos rekomendacijas, kaip padėti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai išvengti ar patirti kuo mažiau žalos;

3) tvirtina savivaldybių ekstremaliųjų situacijų komisijų tipinius nuostatus;

4) tvirtina valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro nuostatus;

5) tvirtina ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodines rekomendacijas;

6) nustato techninių perspėjimo sistemos priemonių priežiūros organizavimo tvarką ir techninėms perspėjimo sistemos priemonėms keliamus reikalavimus, civilinės saugos signalus ir jų panaudojimo tvarką;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

7) nustato civilinės saugos būklės valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose ir ūkio subjektuose patikrinimų organizavimo ir atlikimo, privalomų nurodymų pašalinti civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus davimo ir vykdymo tvarką;

8) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

13 straipsnis. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos

1. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklai civilinės saugos srityje vadovauja jų vadovai arba jų įgalioti asmenys. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai užtikrina jų kompetencijai priskirtų funkcijų vykdymą.

2. Ministerijose ir kitose valstybės institucijose ir įstaigose, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė, steigiami operacijų centrai.

3. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų vadovai tvirtina operacijų centrų nuostatus.

4. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pagal savo kompetenciją atsako už civilinės saugos organizavimą, pasirengimą ir reagavimą ekstremaliosios situacijos metu ir:

1) atsižvelgdamos į Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintas metodines rekomendacijas, pagal kompetenciją teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui pasiūlymus dėl ekstremaliojo įvykio kriterijų;

2) perspėja valstybės tarnautojus, darbuotojus ir jų reguliavimo srities valstybės institucijas ir įstaigas apie gresiančias ar susidariusias ekstremalias situacijas;

3) Vyriausybės nustatyta tvarka planuoja ir užtikrina civilinės saugos prevencinių priemonių įgyvendinimą;

4) organizuoja ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymą;

5) Vyriausybės nustatyta tvarka pagal kompetenciją rengia civilinės saugos pratybas;

6) ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos, nurodytos šio straipsnio 2 dalyje, organizuoja operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą;

7) ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos, nurodytos šio straipsnio 2 dalyje, taip pat Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Generalinė prokuratūra, Lietuvos bankas, Ryšių reguliavimo tarnyba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybės saugumo departamentas ir Nacionalinė teismų administracija, atlikę galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, rengia ir tvirtina ekstremaliųjų situacijų valdymo planą ir jį įgyvendina;

8) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

14 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktorius

Savivaldybės administracijos direktorius, vykdydamas savivaldybei valstybės perduotą civilinės saugos organizavimo funkciją:

1) atsako už civilinės saugos sistemos parengtį savivaldybėje;

2) Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir šalina trūkumus, kurie gali būti ekstremaliosios situacijos priežastis;

3) užtikrina galimų ekstremaliųjų situacijų savivaldybėje prognozavimą;

4) atlikęs galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą, viešąjį svarstymą ir, suderinęs su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu, jį tvirtina;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-1768](#), 2018-12-13, paskelbta TAR 2018-12-19, i. k. 2018-20879

5) sudaro savivaldybės ekstremalių situacijų komisiją ir savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą, tvirtina šio centro nuostatus;

6) organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą;

7) Vyriausybės nustatyta tvarka skelbia ir atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją;

8) Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės lygio civilinės saugos pratybas;

9) gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, organizuoja gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus ir telkia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos sistemos pajėgas gresiančioms ar susidariusioms ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, gyventojams kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugoti, jiems evakuoti;

10) organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais;

11) Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių poreikį;

12) kontroliuoja, kaip ūkio subjektuose ir kitose įstaigose vykdomi civilinės saugos sistemos uždaviniai, laikomasi šio įstatymo ir kitų civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

13) kartu su civilinės saugos sistemos pajėgomis organizuoja sanitarinę švarinimą ir kitas radiacinio, cheminio ir biologinio kenksmingumo pašalinimo priemones susidarius ekstremaliosioms situacijoms;

14) sudaro su gretimomis savivaldybėmis tarpusavio pagalbos planus;

15) prašo gretimos (gretimų) savivaldybės (savivaldybių) pagalbos gyventojams evakuoti, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti, kai savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių nepakanka;

16) pagal kompetenciją leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais;

17) renka iš visų savivaldybėje esančių civilinės saugos sistemos subjektų, gyventojų duomenis, reikalingus civilinės saugos uždaviniams vykdyti, ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka kaupia, tvarko ir teikia juos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui;

18) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

19) informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

20) organizuoja ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktų komunalinių paslaugų teikimo atnaujinimą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

21) organizuoja pagalbos teikimą nukentėjusiesiems ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

22) organizuoja gyventojų, žuvusių ekstremaliųjų situacijų metu, laidojimą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

23) atsižvelgdamas į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, Vyriausybės nustatyta tvarka priima sprendimus dėl gyventojų evakavimo;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

24) organizuoja savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymą;

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

25) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

Straipsnio punkto numeracijos pakeitimas:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

III SKYRIUS GYVENTOJŲ, ŪKIO SUBJEKTŲ IR KITŲ ĮSTAIGŲ TEISĖS IR PAREIGOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

15 straipsnis. Gyventojų, ūkio subjektų ir kitų įstaigų teisės ir pareigos

1. Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos turi teisę:

1) būti perspėti apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, gauti informaciją apie įvykusius įvykius, ekstremaliuosius įvykius, susidariusią ekstremaliąją situaciją ir kaip elgtis susidarius ekstremaliajai situacijai;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

2) įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu gauti pagalbą pagal civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

2. Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos privalo:

1) rūpintis, kad savo veikla nesukeltų pavojaus kitų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai ir nesutrikdytų normalaus (įprasto) gyvenimo ar veiklos ritmo;

2) pranešti civilinės saugos sistemos pajėgoms apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

3) Vyriausybės nustatyta tvarka atlikti privalomus darbus;

4) vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo teisėtus nurodymus ir ekstremalių situacijų komisijos sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, o neatidėliotinais atvejais, kai kyla didelis pavojus gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, leisti naudotis jiems nuosavybės teise priklausančiais materialiniais ištekliais.

3. Gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos gali turėti ir kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų teisių ir pareigų civilinės saugos srityje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

16 straipsnis. Ūkio subjektų ir kitų įstaigų funkcijos, įgyvendinant civilinės saugos sistemos uždavinius

1. Ūkio subjektų ir kitų įstaigų vadovai atsako už civilinės saugos parengtį vadovaujamame objekte.

2. Savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymu ūkio subjektai ir kitos įstaigos, kurių turimų materialinių išteklių teikimas ekstremaliųjų situacijų atvejais yra tikslingas, atsižvelgiant į atliktą savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, privalo dalyvauti rengiant savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, su savivaldybės administracijos direktoriumi sudaryti sutartis dėl šiame plane nurodytų užduočių vykdymo. Rengiant savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, taip pat privalo dalyvauti Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre įregistruoti ūkio subjektai.

3. Ūkio subjekto, kitos įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo:

- 1) nedelsdamas perspėja darbuotojus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;
  - 2) Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir šalina trūkumus, kurie gali būti ekstremaliosios situacijos priežastis;
  - 3) organizuoja darbuotojų evakavimą, gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja;
  - 4) Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja ūkio subjekto, kitos įstaigos darbuotojų civilinės saugos pratybas ir mokymą;
  - 5) Vyriausybės nustatyta tvarka teikia duomenis apie valstybinės reikšmės ir pavojinguosius objektus Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro tvarkymo įstaigoms;
  - 6) pagal poreikį aprūpina darbuotojus asmeninės apsaugos priemonėmis;
  - 7) teikia savivaldybės administracijos direktoriui duomenis, reikalingus civilinės saugos uždaviniams vykdyti;
  - 8) sudaro ūkio subjekto operacijų centrą, kai ūkio subjektas atitinka Vyriausybės arba jos įgaliotos valstybės institucijos ar įstaigos patvirtintus kriterijus;
  - 9) atlikęs galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizę, organizuoja ūkio subjekto ir kitos įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, derinimą ir tvirtina šiuos planus, kai ūkio subjektas ar kita įstaiga atitinka Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintus kriterijus;
  - 10) Vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka informuoja apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.
4. Veiklos vykdytojas arba jo įgaliotas asmuo atlieka šio straipsnio 3 dalies 2–9 punktuose nustatytas funkcijas ir Vyriausybės nustatyta tvarka – funkcijas didelių pramoninių avarijų prevencijos, tyrimo ir likvidavimo srityse.
5. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytų ūkio subjektų, įregistruotų Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre, vadovai nedelsdami perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, patenkančius į galimos taršos ar pavojaus zoną, apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

17 straipsnis. Privalomų darbų atlikimas

1. Susidarius ekstremaliajai situacijai gyventojai, ūkio subjektai ir kitos įstaigos Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka privalomus darbus, būtinus ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.
2. Privalomi darbai atliekami tik tada, kai civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių, esančių operacijų vadovo žinioje, nepakanka ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.

18 straipsnis. Materialinių išteklių teikimas

1. Ekstremaliųjų situacijų atvejais savivaldybės administracijos direktoriaus reikalavimu ūkio subjektai, kitos įstaigos, su kuriais šio įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka sudarytos sutartys, teikia materialinius išteklius.
2. Neatidėliotinais atvejais, kai kyla didelis pavojus gyventojų gyvybei, sveikatai, aplinkai ar turtui, visi ūkio subjektai ir kitos įstaigos savivaldybės administracijos direktoriaus reikalavimu teikia turimus materialinius išteklius.
3. Ekstremaliųjų situacijų atvejais ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklą ar elektroninių ryšių paslaugas, turi suteikti civilinės saugos sistemos subjektams pirmumo teisę naudotis elektroninių ryšių tinklais ir gauti kitas elektroninių ryšių paslaugas, būtinas civilinės saugos ekstremaliųjų situacijų valdymo ryšių sistemos tinkamam funkcionavimui užtikrinti, taip pat skirti reikalingus ekspertus ir specialistus.

IV SKYRIUS CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS PARENGTIES ORGANIZAVIMAS

19 straipsnis. Civilinės saugos sistemos pajėgos

1. Civilinės saugos sistemos pajėgos skirtos gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti ekstremaliosios situacijos židinyje.
2. Civilinės saugos sistemos pajėgoms priskiriamos:
  - 1) priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos;

- 2) policijos pajėgos;
  - 3) Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) pajėgos;
  - 4) Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgos, teikiančios sveikatos priežiūros paslaugas įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu;
  - 5) Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba) pajėgos;
  - 6) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgos;
  - 7) avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgos;
  - 8) ūkio subjekto pajėgos;
  - 9) parengtų savanorių ir asociacijų pajėgos.
3. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas sudaro Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės.
4. Policijos pajėgas sudaro Policijos departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos, teritorinės ir specializuotos policijos įstaigos.
5. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pajėgas sudaro specialiuosiuose planuose ir (ar) tarpžinybiniuose susitarimuose numatytos pajėgos, ekspertai, specialistai, orlaivių ekipažai ir patrulinių laivų įgulos.
6. Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgas sudaro greitosios medicinos pagalbos įstaigos, kitos Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos.
7. Viešojo saugumo tarnybos pajėgas sudaro Viešojo saugumo tarnybos padaliniai.
8. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgas sudaro Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus patvirtintuose specialiuosiuose planuose numatytos pajėgos.
9. Avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgas sudaro vandentiekio, kanalizacijos, elektros, šilumos tinklų, dujų ūkio, kelių priežiūros tarnybų, sanitarinio švarinimo ir kitas komunalines paslaugas teikiančių įmonių pajėgos.
10. Ūkio subjekto pajėgas sudaro ūkio subjekto darbuotojai.
11. Parengtų savanorių ir asociacijų pajėgas sudaro parengti savanoriai ir asociacijų nariai. Parengtų savanorių ir asociacijų pajėgos gali dalyvauti, kai atliekami gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotini darbai.

20 straipsnis. Civilinės saugos sistemos parengties lygiai

Siekiant pasirengti greitai ir tinkamai likviduoti ekstremaliąsias situacijas ir šalinti galimų ekstremaliųjų situacijų padarinius, nustatoma šių lygių civilinės saugos sistemos parengtis:

- 1) pirmo (kasdienio) lygio – kai civilinės saugos sistemos subjektai vykdo strateginiuose ir metiniuose veiklos planuose, patvirtintuose valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovų, nuostatuose ar kituose steigimo dokumentuose numatytas prevencines civilinės saugos priemones ir atlieka savo funkcijas likviduojant įvykius;
- 2) antro (sustiprinto) lygio – kai civilinės saugos sistemos subjektai pasirengę pereiti į visiškos parengties lygį ir valdyti ekstremaliąsias situacijas. Tam nustatomos standartinės, ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytos procedūros, ekstremaliųjų situacijų komisijų ir operacijų centrų nariams parengiamos darbo vietos;
- 3) trečio (visiškos parengties) lygio – kai civilinės saugos sistemos subjektai pasirengę vykdyti užduotis ir funkcijas ekstremaliųjų situacijų metu, pasitelkiami žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, sušaukiamos ekstremaliųjų situacijų komisijos ir operacijų centrų nariai, parengiamos būtinos paimti iš valstybės rezervo civilinės saugos priemonių atsargos.

21 straipsnis. Civilinės saugos sistemos parengties lygių skelbimas ir atšaukimas

1. Civilinės saugos sistemos subjektai kasdienėje veikloje veikia pirmu (kasdieniu) civilinės saugos sistemos parengties lygiu.

2. Antrą (sustiprintą) ir trečią (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygius skelbia ir atšaukia:

- 1) Vyriausybė – gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, įvedus šalyje

nepaprastą padėtį arba esant būtinybei sustiprinti civilinės saugos sistemos parengtį;

2) savivaldybės administracijos direktorius – gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės lygio civilinės saugos pratybų metu arba esant būtinybei sustiprinti civilinės saugos sistemos parengtį;

3) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius – valstybinio lygio civilinės saugos pratybų ir tarptautinių pratybų metu.

3. Civilinės saugos sistemos subjektas, paskelbęs ar atšaukęs tam tikrą civilinės saugos sistemos parengties lygį, informuoja apie tai gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus.

4. Už antro (sustiprinto) ar trečio (visiškos parengties) civilinės saugos sistemos parengties lygio priemonių vykdymą atsako atitinkamų civilinės saugos sistemos subjektų vadovai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

22 straipsnis. Perspėjimas ir informavimas

1. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėjami nedelsiant (iš karto) ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

2. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėjami Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytais techniniais perspėjimo priemonėmis ir tvarka.

3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais informuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

4. Veiklos vykdytojai, kurių valdomų pavojingųjų objektų pavojaus zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, ūkio subjektai, kurių valdomų hidrotechnikos statinių užtvindymo zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, taip pat valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė privalo savo lėšomis įrengti ir prižiūrėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytas technines perspėjimo sistemos priemones. Šių priemonių naudojimas turi užtikrinti galimybę perspėti darbuotojus, taip pat gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, patenkančius į galimos taršos, pavojaus ar užtvindymo zoną, apie tame ūkio subjekte įvykusią didelę pramoninę, branduolinę, radiologinę avariją, branduolinį incidentą ar avariją hidrotechnikos statinyje, priklausančiame tam ūkio subjektui.

5. Viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo savo lėšomis palaikyti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento įdiegtoms techninėms perspėjimo sistemos priemonėms naudojamą infrastruktūrą ir (ar) technologinę paslaugą, kurios užtikrintų galimybę apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėti gyventojus, esančius Lietuvos Respublikos teritorijoje.

6. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai jiems priklausančia infrastruktūra, reikalinga techninėms perspėjimo sistemos priemonėms, privalo leisti neatlygintinai naudotis perspėjimą atliekantiems subjektams – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui ir savivaldybių administracijų direktoriams.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

23 straipsnis. Civilinės saugos mokymas

1. Civilinės saugos mokymas vykdomas bendrojo lavinimo mokyklose ir profesinėse mokyklose pagal švietimo ir mokslo ministro tvirtinamas bendrąsias programas, į kurias yra integruotas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento rekomenduotas civilinės saugos mokymo turinys. Įstaigose, vykdančiose ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, civilinės saugos mokymas yra integruotas į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas. Civilinės saugos mokymas kolegijose vykdomas akademinės tarybos, o universitetuose – senato nustatyta tvarka.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai privalo siūsti Vyriausybės nustatytą kategorijų asmenis, dirbančius jų vadovaujamos valstybės ir

savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose ir ūkio subjektuose, išklaudyti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento nustatytos civilinės saugos mokymo programos kurso. Šie asmenys mokomi ir jų kvalifikacija civilinės saugos srityje tobulinama Vyriausybės nustatyta tvarka Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento Ugniagesių gelbėtojų mokykloje.

3. Ūkio subjektuose ir kitose įstaigose darbuotojai civilinės saugos mokomi vadovaujantis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintomis tipinėmis civilinės saugos mokymo programomis.

24 straipsnis. Slėptuvės ir kolektyvinės apsaugos statiniai

1. Ekstremaliųjų situacijų metu valstybės tarnautojai ir darbuotojai, vykdantys valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms nustatytus uždavinius ir funkcijas, nuo gyventojų gyvybei ar sveikatai gresiančių pavojingų veiksnių apsaugomi slėptuvėse.

2. Kiti gyventojai, kurie ekstremaliųjų situacijų metu neturi priskirtų privalomų darbų ir užduočių, laikinai apsaugomi kolektyvinės apsaugos statiniuose.

3. Vyriausybės nustatytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos savivaldybės administracijos direktoriui teikia duomenis apie savivaldybėje esančias slėptuves, jų atitiktą įstatymų nustatyta tvarka patvirtintiems statybos techniniams reglamentams ir kolektyvinės apsaugos statiniams.

25 straipsnis. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras

1. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras yra valstybės registras.

2. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre registruojami valstybinės reikšmės objektai ir pavojingieji objektai.

3. Vadovaujančioji Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro tvarkymo įstaiga yra Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

4. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro nuostatus tvirtina Vyriausybė.

V SKYRIUS EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ VALDYMAS

26 straipsnis. Ekstremaliųjų situacijų lygiai

1. Ekstremaliosios situacijos skirstomos į du lygius – savivaldybės ir valstybės:

1) savivaldybės lygio – ekstremaliosios situacijos, kurios trunka ne ilgiau kaip 6 mėnesius ir kurių padariniai šalinami savivaldybėje (savivaldybėse) esančiomis civilinės saugos sistemos pajėgomis ir naudojant savivaldybėje (savivaldybėse) ar valstybės rezerve turimus arba iš kitų savivaldybių gautus materialinius išteklius, o ekstremaliosios situacijos padarinių išplitimo ribos neviršija trijų savivaldybių teritorijų ribų;

2) valstybės lygio – ekstremaliosios situacijos, kurių padariniai šalinami keliose savivaldybėse esančiomis civilinės saugos sistemos pajėgomis ir naudojant savivaldybėse arba valstybės rezerve turimus materialinius išteklius, o ekstremaliosios situacijos padarinių išplitimo ribos viršija trijų savivaldybių teritorijų ribas, arba kurios trunka ilgiau kaip 6 mėnesius.

2. Ekstremaliosios situacijos laikomos savivaldybės lygio ekstremaliosiomis situacijomis nuo savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo momento. Ekstremaliosios situacijos laikomos valstybės lygio ekstremaliosiomis situacijomis nuo valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo momento.

3. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, kai savivaldybės lygio ekstremalioji situacija trunka ilgiau kaip 6 mėnesius, laikoma, kad savivaldybės lygio ekstremalioji situacija atšaukta.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

27 straipsnis. Ekstremaliųjų situacijų valdymas

1. Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos lygį, nustatyti du ekstremaliųjų situacijų valdymo lygiai: savivaldybės ir valstybės.

2. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, kurios padarinių išplitimo ribos neviršija vienos savivaldybės ribų:

1) šaukiama savivaldybės ekstremaliųjų situacijų komisija;

2) savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos teikimu, atsižvelgęs į įvykio, ekstremaliojo įvykio pobūdį, savivaldybės administracijos direktorius paskiria savivaldybės operacijų vadovą;

3) šaukiamas savivaldybės operacijų centras;

4) pradėjus telkti savivaldybės teritorijoje ar valstybės rezerve turimus arba iš kitų savivaldybių gaunamus materialinius išteklius, savivaldybės operacijų centras koordinuoja visą teikiamą pagalbą.

3. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, kurios padarinių išplitimo ribos viršija vienos savivaldybės ribas, bet neviršija trijų savivaldybių ribų:

1) šaukiamos savivaldybių ekstremalių situacijų komisijos;

2) savivaldybės, kurios teritorijoje įvyko įvykis, ekstremalusis įvykis, ekstremalių situacijų komisijos teikimu, atsižvelgęs į įvykio, ekstremaliojo įvykio pobūdį, savivaldybės administracijos direktorius paskiria savivaldybės operacijų vadovą;

3) šaukiami savivaldybių operacijų centrai;

4) pradėjus telkti savivaldybės teritorijoje ar valstybės rezerve turimus arba iš kitų savivaldybių gaunamus materialinius išteklius, savivaldybės operacijų centrai koordinuoja visą teikiamą pagalbą.

4. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai:

1) šaukiama Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;

2) valstybės operacijų vadovo funkcijas vykdo Ministro Pirmininko paskirtas Vyriausybės narys arba valstybės ar savivaldybių institucijos arba įstaigos vadovas, atsižvelgiant į įvykio, ekstremaliojo įvykio pobūdį;

3) šaukiamas valstybės operacijų centras;

4) pradėjus telkti savivaldybių teritorijoje arba valstybėje turimus materialinius išteklius, valstybės operacijų centras koordinuoja visą teikiamą pagalbą.

5. Ekstremalių situacijų komisijų tarpusavio santykiai grindžiami sprendimų viršenybės principais: žemiausi yra savivaldybės ekstremalių situacijų komisijos sprendimai, aukščiausi – Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijos sprendimai.

6. Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, atitinkamos ekstremalių situacijų komisijos sušaukimą inicijuoja valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos vadovas ir ūkio subjekto vadovas.

7. Ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos ar įstaigos, nurodytos šio įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje, vadovas ar jo įgaliotas asmuo, gavęs informaciją apie gresiantį ar susidariusį ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją, Vyriausybės nustatyta tvarka sušaukia ministerijos ir (ar) kitos valstybės institucijos ir įstaigos operacijų centrą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

28 straipsnis. Vadovavimas gelbėjimo, paieškos, įvykio, ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos likvidavimo, padarinių šalinimo ir neatidėliotiniams darbams ir šių darbų organizavimas

1. Gelbėjimo darbų vadovo funkcijas likviduojant įvykį ar ekstremalųjį įvykį ir šalinant jo padarinius atlieka pirmas atvykęs į įvykio vietą civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, atsižvelgdamas į įvykio pobūdį.

2. Gelbėjimo darbų vadovui ar operacijų vadovui yra pavaldžios visos į ekstremaliosios situacijos židinį atvykusios civilinės saugos sistemos pajėgos, neatsižvelgiant į jų pavaldumą. Niekas negali trukdyti gelbėjimo darbų vadovo ar operacijų vadovo veiksmams arba atšaukti jų nurodymus civilinės saugos sistemos pajėgoms, dalyvaujančioms likviduojant gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius.

3. Gelbėjimo darbų vadovas ar operacijų vadovas atsako už gyventojų gelbėjimą, civilinės saugos sistemos pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų gyventojų, dalyvaujančių vykdant gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius, saugumą.

4. Kilus dėl įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos pavojui gyventojų sveikatai, gyvybei, turtui ar aplinkai, gelbėjimo darbų vadovas ar operacijų vadovas gali laikinai apriboti patekimą į tam tikrą teritoriją ar patalpą, apriboti ar uždrausti transporto priemonių eismą ekstremaliosios situacijos židinyje. Gelbėjimo darbų vadovas ar operacijų vadovas neatidėliotinais

atvejais, kai kyla didelis pavojus gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, gali naudotis įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti reikalingais materialiniais ištekiais, neatsižvelgdamas į jų nuosavybės formą, taip pat bet kuriuo paros metu turi teisę įeiti į bet kokias negyvenamąsias patalpas ir teritorijas, gyventojų sutikimu – į gyvenamąsias patalpas, sustabdyti atliekamus darbus, išjungti elektros ar kitokius įrenginius, pašalinti kliūtis, kurios trukdo likviduoti įvykį, ekstremalų įvykį ar ekstremaliąją situaciją, taip pat atlikti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus. Be gyventojų sutikimo įeiti į gyvenamąją patalpą galima tik tuo atveju, kai reikia gelbėti gyventojų gyvybę, sveikatą ar turtą.

5. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos pagal kompetenciją vykdo gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotinus darbus, likviduoja įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalina jų padarinius.

6. Policijos pareigūnai saugo ekstremaliosios situacijos židinį, kontroliuoja civilinės saugos sistemos pajėgų ir kitų tarnybų patekimą į ekstremaliosios situacijos židinį, palaiko viešąją tvarką ir užtikrina eismo saugumą ekstremaliosios situacijos židinyje, renka ir sistemina informaciją apie nukentėjusius ir žuvusius gyventojus, nustato žuvusiųjų tapatybę ir organizuoja jų išgabenimą iš ekstremaliosios situacijos židinio teisės aktų nustatyta tvarka ir atvejais kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis.

7. Valstybės sienos apsaugos tarnyba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis dalyvauja vykdant paieškos ir gelbėjimo darbus pasienio vidaus vandenyse, ieško pasiklydusių (dingusių) asmenų, žvalgo ekstremaliosios situacijos židinį iš oro, stebi radiacijos foną ir padeda policijos pareigūnams užtikrinti arba savarankiškai vykdo šio straipsnio 4 ir 6 dalyse nustatytas funkcijas pasienio ruože ir kituose Valstybės sienos apsaugos tarnybos kontroliuojamuose ar saugomuose objektuose.

8. Greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojai įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas, prireikus nugabena nukentėjusiuosius ir (ar) pacientus į asmens sveikatos priežiūros įstaigas.

9. Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai susidarius ekstremaliajai situacijai užkerta kelią veiksams, keliantiems pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai, arba veiksams, kuriais šiurkščiai pažeidžiama viešoji tvarka, padeda likviduoti ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinius.

10. Ekstremaliųjų situacijų atvejais teisės aktų nustatyta tvarka gali būti pasitelkiami kariniai vienetai.

11. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos turi būti pasirengusios organizuoti savo veiklą susidarius ekstremaliajai situacijai pagal įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, parengtą pagal sveikatos apsaugos ministro patvirtintas rekomendacijas ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintas ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo metodines rekomendacijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

29 straipsnis. Didelių pramoninių avarių prevencija, likvidavimas ir tyrimas

Didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarką nustato Pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatai. Šiuos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

30 straipsnis. Gyventojų evakavimas

1. Atsižvelgdami į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, sprendimus dėl gyventojų evakavimo Vyriausybės nustatyta tvarka priima savivaldybių administracijų direktoriai, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai, o įvykio ar ekstremaliojo įvykio metu sprendimą dėl skubaus gyventojų išskeldinimo iš ekstremaliosios situacijos židinio priima gelbėjimo darbų vadovas.

2. Gyventojų evakavimą savivaldybėje organizuoja savivaldybės administracijos direktoriaus sudaryta gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija, kuriai vadovauja savivaldybės administracijos direktoriaus paskirtas asmuo. Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija sudaroma iš savivaldybės administracijos, sveikatos priežiūros ir policijos įstaigų, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir kitų įstaigų valstybės tarnautojų ir darbuotojų. Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos sudėtį ir nuostatus tvirtina savivaldybės administracijos direktorius.

3. Įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai branduolinės energetikos objekte, esančiame Lietuvos Respublikoje ar kaimyninėje valstybėje, kai jo avarinės parengties zonos ir (ar) avarinio

planavimo atstamai patenka į Lietuvos Respublikos teritoriją, Lietuvos Respublikos gyventojai evakuojami pagal Vyriausybės patvirtintą valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju. Pagal šį planą šiame plane nurodytų savivaldybių tarybos tvirtina savivaldybių administracijų direktorių parengtus detaliuosius gyventojų evakavimo planus, šių savivaldybių administracijų direktoriai evakuojamų gyventojų apgyvendinimo klausimus derina su savivaldybių, į kurias evakuojami gyventojai, administracijų direktoriais, organizuojančiais evakuotų gyventojų apgyvendinimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-657](#), 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16015

VI SKYRIUS KOMPENSACIJOS, VALSTYBĖS PARAMA IR SOCIALINĖS GARANTIJOS

31 straipsnis. Kompensacija už materialinių išteklių teikimą, privalomų darbų atlikimą ir žalos atlyginimas

1. Gyventojams, ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurie atliko privalomus darbus, Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti kompensuojamos išlaidos, susijusios su privalomų darbų atlikimu.

2. Ūkio subjektams ir kitoms įstaigoms, kurie teikė materialinius išteklius, išlaidos kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Žala, atsiradusi gyventojams, ūkio subjektams ar kitoms įstaigoms, dėl teisėto gelbėjimo darbų vadovo ar operacijų vadovo nurodymo ar ekstremalių situacijų komisijos sprendimo įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos metu, atlyginama Vyriausybės nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065

32 straipsnis. Valstybės paramos teikimas

Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės parama gali būti teikiama gyventojams, ūkio subjektams, kitoms įstaigoms, kurie dėl ekstremaliosios situacijos patyrė žalą.

33 straipsnis. Asmenų, dalyvaujančių likviduojant ekstremaliąsias situacijas ir šalinant ekstremaliųjų situacijų padarinius, socialinės garantijos

Asmenų, dalyvaujančių likviduojant ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius, socialines garantijas nustato įstatymai ir kiti teisės aktai.

VII SKYRIUS TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

34 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos srityje

1. Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos srityje remiasi visuotinai pripažintais tarptautiniais civilinės saugos, žmogaus teisių ir laisvių apsaugos, aplinkos apsaugos ir gyventojų gerovės užtikrinimo principais ir vykdomas laikantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą civilinės saugos srityje ir atstovauja Lietuvos Respublikos interesams tarptautinėse institucijose ir organizacijose.

3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas bendradarbiauja su Europos Komisijos, NATO ir Jungtinių Tautų reagavimo į nelaimės monitoringo ir koordinaciniais centrais.

4. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją dalyvauja tarptautinių institucijų ir organizacijų veikloje civilinės saugos klausimais.

35 straipsnis. Civilinės saugos tarptautinė pagalba

1. Civilinės saugos tarptautinė pagalba teikiama siunčiant tarptautinės pagalbos teikimo komandą, ekspertus ir (ar) teikiant pagalbos priemones.

2. Tarptautinės pagalbos teikimo komandos sudarymo ir aprūpinimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

3. Civilinės saugos tarptautinės pagalbos prašymo, priėmimo ir teikimo tvarką nustato Vyriausybė.

36 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, dėl kurios gali kilti pavojus kaimyninių valstybių gyventojams ir aplinkai, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas kaimyninėms valstybėms teikia informaciją apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gavusios informaciją, kad ekstremaliosios situacijos metu nukentėjo ar žuvo užsienio valstybių piliečiai, nedelsdamos apie tai informuoja Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją.

VIII SKYRIUS CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS IR TECHNINIS APRŪPINIMAS

37 straipsnis. Civilinės saugos sistemos finansavimas

Civilinės saugos sistema (išskyrus ūkio subjektus) finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtų finansavimo šaltinių, o ūkio subjektai – iš savo sukauptų lėšų.

38 straipsnis. Civilinės saugos sistemos materialinis ir techninis aprūpinimas

Gyventojų apsaugai organizuoti, gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniams darbams atlikti, ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti iš anksto sudaromas valstybės rezervas, kurio sudarymo, kaupimo, tvarkymo ir administravimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymas.

IX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Lietuvos Respublikos
civilinės saugos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 375).

2. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB (OL 2012 L 197, p. 1).

Priedo pakeitimai:

Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [VIII-1794](#), 2000.07.04, Žin., 2000, Nr. [61-1805](#) (2000.07.26)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 29 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-1674](#), 2003-07-01, Žin., 2003, Nr. [73-3351](#) (2003-07-23)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 11, 23, 24 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR 26 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMAS

3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-2001](#), 2004-02-05, Žin., 2004, Nr. [28-872](#) (2004-02-21)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 2, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,
35, 38, 39 IR 42 STRAIPSNŲ, AŠTUNTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 27 STRAIPSNIO
PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 30(1) STRAIPSNIU ĮSTATYMAS
Šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalis, 4, 5, 11 ir 24 straipsniai įsigalioja nuo 2004 m. balandžio 1 d.

4.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [IX-2503](#), 2004-10-26, Žin., 2004, Nr. [163-5941](#) (2004-11-09)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 3, 9, 10, 12, 13, 14, 19, 22, 24, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 37 STRAIPSNŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI 11, 21 STRAIPSNŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMAS
Šis įstatymas įsigalioja nuo 2005 m. sausio 1 d.

5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [X-676](#), 2006-06-08, Žin., 2006, Nr. [72-2691](#) (2006-06-28)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 30 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

6.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-635](#), 2009-12-22, Žin., 2009, Nr. [159-7207](#) (2009-12-31)
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS
Nauja įstatymo redakcija
Šis įstatymas, išskyrus 2 straipsnį, įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

7.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-732](#), 2013-12-23, paskelbta TAR 2014-01-07, i. k. 2014-00065
LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO 2, 8, 12, 14, 15, 21, 26, 27, 28, 31
STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS
Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2014 m. balandžio 1 d.

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XII-1803](#), 2015-06-18, paskelbta TAR 2015-06-25, i. k. 2015-10143
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 2, 5, 6, 12, 14, 15, 22 straipsnių ir priedo
pakeitimo įstatymas

2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-657](#), 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16015
Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 9 ir 30 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-1768](#), 2018-12-13, paskelbta TAR 2018-12-19, i. k. 2018-20879

Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 12 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymas